

**Instrukcja zbierania danych na potrzeby walidacji modeli
wspomagania decyzji:
rolnice *Noctuinae***

**Materiały opracowane w ramach zadania 1.3. Prowadzenie Platformy Sygnalizacji
Agrofagów, realizowanego w ramach dotacji celowej na rzecz Ministerstwa Rolnictwa
i Rozwoju Wsi w Instytucie Ochrony Roślin -PIB w roku 2024**

Rolnice – Noctuidae

Rolnica zbożówka – *Agrotis segetum*

Rolnica czopówka – *Agrotis exclamationis*

Rolnica panewka – *Xestia c-nigrum*

Rolnica gwoździówka – *Agrotis ipsilon*

Opis gatunku

- osobniki dorosłe są motylami o skrzydłach przednich szarobrunatnych i w zależności od gatunku z wyraźnym lub niewyraźnym deseniem w postaci plamek klinowatej i okrągłej;
- skrzydła tylne są jaśniejsze, niemal śnieżnobiałe z delikatnym połyskiem (Fot. 1);
- stadium szkodliwym są żarłoczne gąsienice, które uszkadzają wiele gatunków roślin;
- charakterystyczną cechą rolnic jest spiralne zwijanie się gąsienic w czasie spoczynku i w momencie zaniepokojenia (Fot. 2);
- gąsienice przechodzą sześć stadiów larwalnych, gąsienice pierwszych stadiów są barwy żółtozielonej z kolei starszych stadiów szarej lub czarnej;
- starsze gąsienice są grube, walcowate z ciemnymi smugami ciągnącymi się wzdłuż grzbietu i boków.

Rozwój, objawy żerowania

- stadium larwalne najczęściej od stadium L₄ do L₆ zimuje w glebie;
- wiosną powyżej 10° C następuje przepoczwarczenie, po którym następuje wylot motyli;
- w Polsce rolnica zbożówka przy korzystnych warunkach meteorologicznych wykształca dwa pokolenia w ciągu roku;
- motyle rolnicy zbożówki pierwszego pokolenia latają od połowy maja i w czerwcu;
- motyle rolnicy czopówki wylatują nieco później niż motyle rolnicy zbożówki, bo pod koniec maja, często masowo występują w czerwcu oraz lipcu;
- samice rolnic składają jaja (od kilkuset do 2000) na powierzchni gleby lub u nasady, po dolnej stronie liści roślin żywicielskich tj. najczęściej na chwastach z rodziny: komosowatych, babkowatych lub na trawach;
- młode gąsienice żerują w dzień na nadziemnych częściach roślin do stadium larwalnego L₃, zeskrobując tkanki liści;
- z kolei starsze gąsienice żerują tylko nocą podgryzając korzenie lub nadziemne części roślin u nasady, kryjąc się na dzień pod grudkami gleby.;
- na żerowanie gąsienic najbardziej narażone są wschodzące, młode rośliny;
- uszkodzone rośliny przewracają się i zamierają lub są wciągane przez gąsienice do ziemi gdzie w nocy są zjadane;
- pierwszym symptomem żerowania gąsienic są uszkodzenia liści w postaci małych, regularnych otworów;
- w miarę wzrostu i rozwoju gąsienic można zaobserwować uszkodzenia na podziemnych częściach roślin;
- na początku wyżej wymienione uszkodzenia można zaobserwować przede wszystkim na roślinach rosnących na brzegach pola.

Narzędzia do monitoringu, terminy

Monitoring nalotów motyli na pola uprawne należy rozpocząć z początkiem maja, odławiając motyle za pomocą pułapki świetlnej – samolówki (Fot. 3) lub pułapki feromonowej (Fot. 4). Kryterium fitofenologiczne jest również istotne w określeniu terminu pojawienia się motyli oraz wyznaczeniu daty wykonania zabiegu insektycydowego. Początek kwitnienia derenia świdwy (*Cornus sanguinea* L.) zbiega się z wylotem motyli, a moment zwierania międzyrzędzi - faza rozety u buraka cukrowego (BBCH 31-35) zbiega się z terminem zwalczania młodych gąsienic rolnic.

System wspomagania decyzji

Z początkiem maja należy rozpocząć monitoring występowania motyli rolnic. Odłowienie za pomocą samolówki 1 motyla w ciągu 2-3 kolejnych nocy po sobie, stanowi wartość krytyczną, która jest wyznacznikiem początku masowego pojawiania się motyli. Do daty, dla której odnotowano wartość krytyczną należy dodać 30-35 dni (w zależności od warunków meteorologicznych) w celu wyznaczenia optymalnego terminu wykonania zabiegu insektycydowego. Termin zabiegu insektycydowego przeciwko rolnicom można także wyznaczyć w oparciu o wartości temperatur powietrza tj. sum ciepła (sumowanej od daty przyjętej za początek masowego pojawiania się motyli do osiągnięcia 501,1°C) i sum temperatur efektywnych (sumuje się wartości temperatur powietrza powyżej 10,9°C tj. powyżej wartości progu fizjologicznego od daty przyjętej za początek masowego pojawiania się motyli do osiągnięcia 230,0°C).

Progi ekonomicznej szkodliwości

Próg ekonomicznej szkodliwości wynosi 6 młodych larw gąsienic rolnic w stadium L₁ i L₂ na 1 m² w uprawach okopowych.

Fot. 1. Motyl rolnicy zbożówki

Fot. 2. Gąsienica charakterystycznie zwinięta

Fot. 3. Samołówka świetlna

Fot. 4. Pułapka feromonowa